

Gezondheid volwassenen in Leidsche Rijn t.o.v. Utrecht

	UTRECHT	LEIDSCHER RIJN	BINNEN DE WIJK
LICHAMELIJKE & PSYCHISCHE GEZONDHEID			
Matig tot slecht ervaren gezondheid	13%	8% ↓	–
Minimaal 1 chronische aandoening (16–54 jaar)	51%	50% –	Parkwijk – Langerak 55% ↑
Minimaal 1 chronische aandoening (55+)	82%	82% –	Te kleine aantallen
Aandoening bewegingsapparaat	24%	22% –	Parkwijk – Langerak 27% ↑
Hart- en vaatziekten	7%	5% –	Te kleine aantallen
ADL-beperkingen (55+)	10%	6% –	Te kleine aantallen
HDL-beperkingen (55+)	22%	9% ↓	Te kleine aantallen
Belemmeringen dagelijkse bezigheden	35%	29% ↓	Het Zand 22% ↓ Parkwijk – Langerak 34% ↑
Matig tot hoog risico op stemmingsproblemen	45%	38% ↓	–
Hoog risico op stemmingsproblemen	7%	5% ↓	Te kleine aantallen
Overspannenheid, nervositeit en stress	20%	17% ↓	–
Angststoornis	6%	4% –	Te kleine aantallen
Depressie	9%	6% ↓	Te kleine aantallen
Onvoldoende regie eigen leven	7%	5% –	Te kleine aantallen
Sociale uitsluitingsindex	10%	5%	
LEEFSTIJL			
Overgewicht (incl. obesitas):	39%	42% –	–
Obesitas	10%	11% –	Te kleine aantallen
Voldoet niet aan ontbijtnorm	15%	16% –	Terwijde – De Wetering 11% ↓ Parkwijk – Langerak 20% ↑
Voldoet niet aan groentennorm	61%	66% ↑	–
Voldoet niet aan fruitnorm	71%	73% –	–
Voldoet niet aan de beweegnorm	33%	38% ↑	Terwijde – De Wetering 46% ↑
Overmatig alcoholgebruik	13%	7% ↓	Te kleine aantallen
Probleemdrinker	10%	7% ↓	Te kleine aantallen
Roken	23%	19% –	–
FYSIEKE EN SOCIALE LEEFOMGEVING			
Ontevreden woonomgeving	9%	7% –	Te kleine aantallen
Laag sociaal kapitaal	53%	48% ↓	–
Matig/sterk eenzaam	35%	34% –	–
Sterk eenzaam	7%	5% ↓	Te kleine aantallen
ZORGGEBRUIK			
Contact huisarts	73%	73% –	–
Bezoek medisch specialist	35%	39% –	–
Bezoek tandarts/ mondspecialist	73%	77% ↑	–
Gebruik gemaakt van de thuiszorg	4%	2% ↓	Te kleine aantallen
Intensieve mantelzorg gegeven	9%	8% –	Te kleine aantallen
STAPELING * Data 2008			
0 ongunstige indicatoren	18%	16% –	Te kleine aantallen
1–3 ongunstige indicatoren	58%	68% ↑	Te kleine aantallen
4–6 ongunstige indicatoren	20%	14% ↓	Te kleine aantallen
7–11 ongunstige indicatoren	5%	2% ↓	Te kleine aantallen

Toelichting

In bovenstaand overzicht staan verschillende indicatoren die inzicht bieden in de gezondheid van volwassen inwoners van de betreffende wijk.

In het overzicht staan de prevalenties van de betreffende wijk (kolom 2) afgezet tegen de percentages van de gehele gemeente Utrecht (kolom 1). In de derde kolom staan de prevalenties in de verschillende subwijken afgezet tegen de percentages in de betreffende wijk. Mocht er sprake zijn van een significante ongunstige of gunstige afwijking dan staat een erode pijl naar boven of naar beneden naast het betreffende percentage. Vanwege de soms kleine aantallen was het niet voor alle indicatoren mogelijk te toetsen in de desbetreffende subwijk.

De gegevens in dit overzicht zijn gebaseerd op de gezondheidspeiling 2010 van de GG&GD Utrecht. Deze peiling is afgenomen onder volwassen inwoners van de gemeente Utrecht van 16 jaar en ouder.

Toelichting begrippen:

- 1. Matig tot slecht ervaren gezondheid:** Antwoord op; 'Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?' was 'matig' of 'slecht'.
- 2. Minimaal 1 chronische aandoening:** Vraag is apart bekeken voor 16-54 jaar en 55+. Positief antwoord op één van de volgende ziekten; diabetes, beroerte/hersensbloeding/TIA, hartinfarct, andere hartaandoening, vernauwing bloedvaten benen/buik, kanker, migraine/regelmatig ernstige hoofdpijn, hoge bloeddruk, chronische luchtwegaandoeningen, ernstige darmstoornissen (> 3 maanden), chronisch eczeem, ernstige aandoening rug, gewrichtsslijtage heup of knieën, chronische gewrichtsontsteking, ernstige aandoening nek of schouder, ernstige aandoening elleboog, pols of hand, psoriasis, onvrijwillig urineverlies, geslachtsziekte, tuberculose. De volgende aandoeningen zijn alleen bij 55+ nagevraagd; botontkalking, ziekten van het zenuwstelsel, duizeligheid en prostaatklasten.
- 3. Aandoening bewegingsapparaat:** Positief antwoord op één van de volgende aandoeningen: ernstige aandoening rug, gewrichtsslijtage heup of knieën, chronische gewrichtsontsteking, ernstige aandoening nek of schouder, ernstige aandoening elleboog, pols of hand, aandoening bewegingsapparaat
- 4. Hart- en vaatziekten:** Positief antwoord op één van de volgende aandoeningen: beroerte/hersensbloeding/TIA, hartinfarct, andere hartaandoening of vernauwing bloedvaten benen/buik.
- 5. Beperkingen in algemene dagelijkse levensverrichtingen:** Deze vraag is alleen gesteld aan Utrechters van 55 jaar of ouder. Er is sprake van ADL beperkingen als drie van de volgende activiteiten alleen met moeite of hulp van anderen gedaan kunnen worden: eten en drinken, gaan zitten en opstaan uit een stoel, in en uit bed stappen, aan- en uikleden, zich verplaatsen naar een andere kamer op dezelfde verdieping, de trap op- en af lopen, de woning verlaten en binnen gaan, zich verplaatsen buitenshuis, het gezicht en handen wassen en zich volledig wassen.
- 6. Beperkingen in huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen:** Deze vraag is alleen gesteld aan Utrechters van 55 jaar of ouder. Er is sprake van een beperking in huishoudelijke dagelijkse verrichtingen als drie van de volgende activiteiten alleen met moeite of hulp van anderen gedaan kunnen worden: dagelijkse boodschappen, warme maaltijden bereiden, licht huishoudelijk werk en zwaar huishoudelijk werk.
- 7. Belemmering dagelijkse bezigheden:** Mate van belemmering uitvoeren dagelijkse bezigheden.
- 8. Risico stemmingsproblemen:** Het risico op stemmingsproblemen is gemeten met de Kessler Psychological Distress Scale (10 items). Bij scores hoger dan 16 en 30 (op een schaal van 10-50) wordt het risico op stemmingsproblemen ingeschat als resp. matig en hoog.
- 9. Overspannenheid, nervositeit en stress:** Zelfgerapporteerde aandoeningen (wel en niet door arts vastgesteld).
- 10. Angst/depressie:** Risico op angststoornis of depressie is gemeten met de Kessler psychological Distress Scale (K10). Deze schaal bestaat uit 10 items die angst en depressie meten. Bij scores hoger dan 16 en 30 (op een schaal van 10-50) wordt het risico op depressie of angststoornis ingeschat als resp. matig en hoog.
- 11. Regie over het eigen leven:** Dit is gemeten met de Sense of Mastery Scale van Pearlin et al (1981) bestaande uit 7 items (bijv. 'Ik heb weinig controle over de dingen die me overkomen'; 'Ik voel me vaak hulpeloos bij het omgaan met problemen van het leven'; 'Ik kan ongeveer alles als ik m'n zinnen erop gezet heb').
- 12. Sociale uitsluitingsindex:** let op; getallen gebruikt uit de gezondheidspeiling 2008! Voor Utrecht is een lokale sociale uitsluitingsindex berekend (Bergen, nog in voorbereiding). Deze index is gebaseerd op vier dimensies: sociale participatie, materiële deprivatie, woonomgeving en toegang tot instanties. Hoe groter de mate van sociale uitsluiting des te hoger de score op de index en op de vier dimensies van sociale uitsluiting. Als afkappunt voor een hoge score is in navolging van het SCP de P10 gebruikt.
- 13. Overgewicht en obesitas:** Berekend op basis van zelfgerapporteerde lengte en gewicht: (matig) overgewicht als $25 < \text{BMI} \leq 30$; ernstig overgewicht (obesitas) als $\text{BMI} > 30$.
- 14. Ontbijtnorm:** Ontbijten op minimaal vijf dagen per week.
- 15. Groentenorm:** Minimaal 200 gram groente per dag.
- 16. Fruitnorm:** Twee stuks fruit per dag of één stuk fruit en één glas fruitsap per dag.
- 17. Bewegnorm:** Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week.

- 18. Overmatig alcoholgebruik:** van overmatig alcoholgebruik is bij mannen sprake als ze meer dan 21 glazen per week (gemiddeld meer dan 3 per dag) drinken en bij vrouwen meer dan 14 glazen per week (gemiddeld meer dan 2 per dag).
- 19. Probleemdrinker:** Bepaald op basis van een score op de schaal van Candel (hoger dan 3). De schaal van Candel bestaat uit zes vragen waarmee een indruk wordt gekregen van problemen rond drinken, bv. Heeft u wel eens behoefte gehad om minder te drinken? Heeft u wel eens geprobeerd te stoppen met drinken zonder dat dit lukte? Heeft u wel eens alcoholhoudende drank gedronken om uw zorgen te vergeten?
- 20. Roken:** Dit betreft alleen rokers die momenteel roken.
- 21. Tevredenheid woonomgeving:** rapportcijfer zes of hoger
- 22. Laag sociaal kapitaal:** gemeten aan de hand van score op 5 stellingen (1. De mensen in de buurt helpen elkaar, 2. De mensen in de buurt voelen zich verbonden met elkaar, 3. De mensen in de buurt zijn te vertrouwen, 4. De mensen in mijn buurt kunnen in het algemeen slecht met elkaar opschieten, en 5. Ik ga liever niet om met de mensen die in mijn buurt wonen) en gebaseerd op afkappunten van Marjan Drukker, Universiteit Maastricht.
- 23. Eenzaamheid:** gemeten met de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld (11 items). Een score van drie of hoger is indicatief voor eenzaamheid, een score van negen of hoger voor ernstige eenzaamheid.
- 24. Zorggebruik huisarts:** contact met de huisarts in de voorafgaande 12 maanden.
- 25. Zorggebruik medisch specialist:** contact met een medisch specialist in de voorafgaande 12 maanden.
- 26. Zorggebruik tandarts:** contact met de tandarts/ mondspecialist in de voorafgaande 12 maanden.
- 27. Zorggebruik thuiszorg:** gebruik gemaakt van thuiszorg (wijkverpleegkundige, gezinsverzorging, Alphahulp) in de voorafgaande 12 maanden.
- 28. Mantelzorg (intensief):** mantelzorg die langer dan 3 maanden of meer dan 8 uur per week gegeven wordt.
- 29. Stapeling:** let op; getallen gebruikt uit de gezondheidspeiling 2008!

Stapeling van gezondheidsproblemen en/of gezondheidsrisico's:

Respondenten scoorden ongunstig op de betreffende indicatoren als ze voldeden aan genoemde criteria:

Gezondheid:	1. Lichamelijke gezondheid: Minimaal 2 chronische aandoeningen of zwaar belemmerd door één chronische aandoening.	
	2. Psychische gezondheid:	Depressie, angst, overspannenheid of hoog risico op stemmingsproblemen.
	3. Coping:	Onvoldoende regie eigen leven of niet in staat alleen de vragenlijst in te vullen.
Zorg:	4. Zorgbehoefte:	Behoefte aan informatie over meerdere onderwerpen (>3) of meerdere voorzieningen in de buurt (>3).
Leefstijl:	5. Voeding en beweging:	Obesitas of voldoet aan zowel twee van drie voedingsnormen als de beweegnorm niet.
Leefomgeving:	6. Middelengebruik:	Roken of zowel overmatig als problematisch alcoholgebruik
	7. Fysieke omgeving:	Beoordeling woonomgeving en woning als onvoldoende (4 of lager).
	8. Sociale contacten:	Weduwnaar/geschieden/éénoudergezin, weinig sociale contacten, ernstig eenzaam, slachtoffer huiselijk geweld of belaste mantelzorger.
	9. Dagbesteding:	Werkloos, arbeidsongeschikt, bijstandsgerechtigd of gepensioneerd.
	10. Financiële situatie:	Zowel een laag inkomen (<1300 euro) als moeite met rondkomen of schulden moeten maken.
	11. Opleiding:	Alleen lager onderwijs of MAVO/LBO/VMBO